

ŠEŠTAS SKYRIUS

KAIP JANAS ĮSIVAIZDAVO...

Kitą rytą Janas, žinoma, nubėgo į girininkiją. Namuose buvo didysis skalbimas. Teta Marija ir Lizabeta skalbykloje skendėjo tirštuose garuose. Janas vaikštinėjo švilpaudamas po kiemą ir retkarčiais atsargiai apsidairydavo. Kadangi niekas jo nepašaukė, tai jis taip nurūko smėlio takeliu, kad greitai dingo dulkių debesyje.

Girininkija stovėjo visai šalia laukinių arklių aptvaro. Iš sodo pro siaurus vartelius galėjai patekti į jų ganyklą.

Janas galvojo: „Kad taip iš mūsų kiemo būtų galima prieiti prie laukinių arklių!“

– O, tai čia mano draugas Janas! – sušuko girininkas. Janas be žodžio padavė jam dešinę ranką.

Girininkas buvo geras ir mielas žmogus. Janas negalėjo suprasti, kodėl Nacas jo nemėgsta. Tuo tarpu pasirodė ir girininkienė. Ji sušuko:

– Dina! Janas atėjo! Parodyk jam savo stirniukus!

Dina atbėgo ir pasisveikino su Janu. Jos akys buvo didelės ir juodos, o į tamsius plaukus turėjo įsirišusi didžiulį baltą kaspiną. Ji meiliai nusišypsojo svečiui.

Kokie jie visada geri, pagalvojo Janas. Kaip galėjo Nacas pasakyti, kad visa girininko šeimyna juokinga ir visai jam nerūpi.

– Kas gero pas jus? – paklausė girininkienė.

– Visi dirba laukuose, – atsakė Janas. – Tik teta Marija ir Lizabeta skalbia.

– Tau gerai, – nusijuokė girininkas.

Tau dar geriau, galvojo Janas. Niekas, jo manymu, negalėjo geriau gyventi už girininką. Atrodo, kad girininkas atspėjo jo mintis, nes jis staiga paklausė:

– Kuo tu nori būti, Janai?

– Girininku, – pasigirdo skubus atsakymas.
– Taip aš ir galvojau, – pasakė girininkas.
– O, visą dieną būni miške, šaudai sau zuikius ir stirnas.
– Štai kaip tu įsivaizduoji! O kada gi girininkas yra bent zuikį nušovęs? Girininkas skaičiuoja miške medžius, matuoja jų aukštį ir storį, pasako, kuriuos galima kirsti ir ką reikia pasodinti. Jis tiesia kelius, saugo ir prižiūri mišką, taip pat ir žvėris. Be to, aš rūpinuosi laukiniais arkliais.

Jano akys sublizgo.

– Laukiniais arkliais, – lėtai ištarė Janas ir pridūrė: – Vakar aš juos mačiau.

Jis dar norėjo papasakoti, kaip su Nacu perlipo per tvorą, bet nusprendė geriau patylėti.

– Taigi, taigi, per audrą, – skardžiai nusijuokė girininkas. – Dina mums pasakojo, kad buvote šlapi kaip vandeninės žiurkės.

Janas piktai pažvelgė į Diną, bet toji nusišypsojo ir pasiūlė:

– Eime, aš tau parodysiu savo stirniukus!

Stirniukai buvo visai jaukūs ir leidosi vaikų glostomi.

– Rudenį aš juos vėl paleisiu į mišką, – pasakė girininkas.

– Ar tu turi begarsį šautuvą? – paklausė Janas.

– Čia dabar kas? – nusistebėjo girininkas.

– Šiaip sau pagalvojau, – atsakė Janas ir nutilo.

Girininkas nuėjo į daržą ir išrovė iš lysvės porą morkų.

– Ne, – pasakė jis, kai vaikai jau norėjo jas paimti, – tai ne stirniukams. Tu neįsivaizduoji, Janai, kaip tie laukiniai arkliai mėgsta morkas!

Jis nuėjo prie sodo vartelių, o Dina ir Janas nusekė paskui jį. Rankoje girininkas laikė gumbuotą lazdą su geležiniu galu. Morkas sukišo į kuprinę, o iš ten išsiėmė žiūronus.

– Ir tu turi stebuklingą vamzdelį? – paklausė Janas.

Girininkas nusikvatojo.

– Nacas taip pat turi, paaiškino berniukas. – Tačiau jį pridedi tik prie vienos akies. Galima žiūrėti pro abu galus. Su tuo vamzdeliu jis ir audrą nuvijo. Fokus mokus, ir tuoj žaibai ir griaustinis nutilo.

– Blogai, kad per vėlai susigalvojo, – pasakė girininkas. – Gaila tavo išėiginio kostiumo.

Janas prikando lūpą.

– Taip, taip, – juokėsi girininkas, – jūsų Nacas didelis burtininkas. Tegul tik jis mano zuikelius palieka ramybėje, tas visagalis.

Jis vėl pažvelgė pro žiūronus. Po to padavė juos berniukui ir paaiškino, kur reikia pasukti, kad būtų ryškus vaizdas.

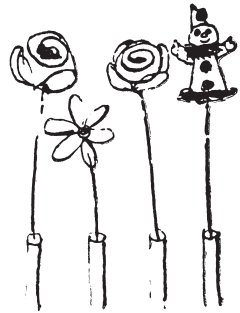
Iš tikrųjų! Janas pamatė lengva risčia bėgantį laukinį arklį. Jis pagalvojo, kad tas jau visai arti, ir skubiai atitraukė žiūronus. O, pasirodo jo dar toli būta. Staiga arklys sustojo. Girininkas ėmė pliaukšėti liežuviumi ir jį šaukti:

– Bela!

Arklys žingsnis po žingsnio ėjo artyn. Girininkas patapšnojo jam per sprandą ir paglostė susivėlusius karčius. Tada arklys pradėjo laižyti kuprinę ir tol neatstojo nuo girininko, kol tas neištraukė iš jos morkų.

– Šauni kumelė, ta mūsų Bela. Kai tik iš kaimenės paimame vedlį, visada ją pradeda vedžioti Bela. Hm, atrodo, kad ji vėl greitai turės kumeliuką.

Kumelė suėdė morkas, dar kartą apuostė kuprinę, pasikui pamažu apsigrėžė ir lėtai nurisnojo atgal į ganyklą.

SEPTINTAS SKYRIUS

POPIERINĖS ROŽĖS IR KARUSELĖS ARKLYS

Kai derlius buvo nuimtas, kaimas ėmė ruoštis mugei. Iš brolių ir seserų Janas girdėjo, kad ten būsią nuostabių dalykų. Turėtų būti šaudyklų, kur gali šaudyti į molinius švilpukus kiek tik širdis geidžia. Ir sūpuoklių, kur galima įsisupti iki debesų. Ir karuselė su laukiniais žvėrimis ir arkliais, ant kurių joji kaip ant tikrų.

Dabar visai nesvarbu, ar greit bus Kalėdos, ar Velykos; Janas tik ir klausinėjo, kada pagaliau ateis mugės diena.

– Janas dar mažas ir su mumis nespės, – skundėsi vyresnieji broliai ir seserys sekmadienio rytą. – Be to, prieš mugę mums dar reikia užėiti į bažnyčią.

– Galite sau drožti, – pasakė Nacas, – mudu su Janu ateisime vėliau.

Diena buvo karšta, todėl pakelės beržų pavėsis buvo labai malonus. Iki kaimo buvo valanda kelio.

– Kaip gerai, kad einame į mugę, – pasakė Janas. – Ar tikrai sūpuoklėmis galima įsisupti iki debesų?

– Ko tu jų klausai, Janai.

– Ir kad molinių švilpukų gali sudaužyti kiek nori?

– Tavo broliai perdeda. Be to, visų pirma reikia pataikyti. Tai ne taip paprasta. Reikia turėti gerą akį, taiklią ranką ir puikų šautuvą.

– Bet pataikius galima šį tą laimėti, – kalbėjo Janas. – Popierinę rožę, akmeninį šunį arba sidabrinį puoduką.

– Vieni niekai, – niūriai burbtelėjo Nacas.

– Ar tu esi kada nors ką laimėjęs? – paklausė Janas.

– Cha, apie popierines rožes neverta nė kalbėti. Yra ir geresnių dalykų. Prieš dvejus metus išlošiau kumpį, o kitą kartą butelį degtinės. Bet pasiūčiausiai sekėsi tada

Roterdame, – pasakė Nacas ir šyptelėjo sau į ūsą. – Sunku ir patikėti.

– Roterdame?

– Roterdame. Jis yra už Amsterdamo. Olandijoje. Dar toli toli už laukinių arklių ganyklos.

– Ką gi tu veikei Roterdame? – pasiteiravo Janas.

– Aš buvau ten su Kniperdolingū. Jis norėjo nuspirti naują pypkę, niekur nėra tokių gerų pypkių kaip Roterdame. Taigi einame taip per krautuves, ieškodami geresnės pypkės, ir staiga atsiduriame mugėje. Roterdamo uoste visą laiką mugė. Pirmiausia puolame prie šaudyklos, nes Kniperdolingas lygiai taip mėgsta šaudyti kaip ir aš. Vos tik spėjome pradėti, o šaudyklos savininkė, ispanė, jau sega prie švarkų po raudoną popierinę rožę. Bet to mums buvo per mažai, mes norėjome pirmo prizo, o tas pirmas prizas buvo visa šaudykla kartu su ispane ir visais kankalėliais. Ir mažas mugės vežimėlis su arkliu prie to paties priklausė. Bet ne taip jau paprasčia laimėti pirmą prizą. Reikia iš eilės numušti dvylika švilpukų, besisukančių rate. Mes metėme burtus, kam pirmam pradėti, išėjo, kad Kniperdolingui. Jis numušė vienuolika švilpukų iš eilės. Ispanė pradėjo drebėti. Po

to atėjo mano eilė. Pokšt, pokšt, pokšt! Tuzino švilpukų kaip nebūta! Ispanė apalpo. Atsigavusi pradėjo baisiai verkti. Tada mes jos pasigailėjome ir tarėme: „Pasilikite sau šaudyklą, gerbiamoji panele, o mums užteks vežimėlio su arkliu.“ Atsisveikinant ji mums dar padovanojo puokštę popierinių rožių ir gvazdikų. Paskui su tuo vežimėliu Kniperdolingas ir aš atvažiavome į Miunsterį.

– O paskui? – paklausė susižavėjęs Janas.

– Mums reikia paskubėti, – pasakė Nacas. – Mat kai ateisime, žmonės jau pradės skirstytis.

Janas ėmė dabar taip sparčiai žengti, kad į kaimą juodu atėjo kaip tik tuo laiku, kai broliai ir seserys įėjo į bažnyčią.

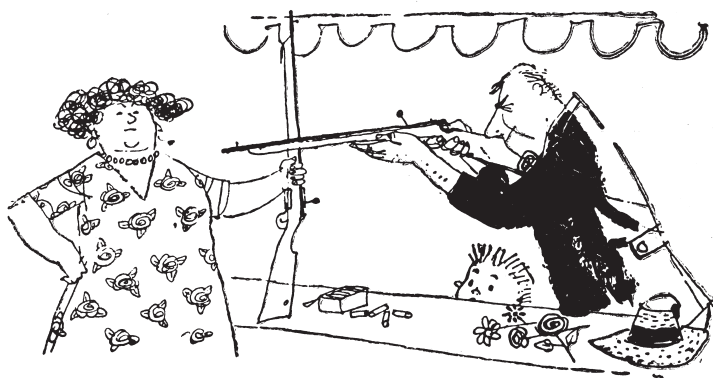
Aplink bažnyčią stovėjo krautuvėlės ir palapinės, sūpuoklės ir karuselė. Bet viskas dar buvo uždengta dryžuotais skudurais, nes tik po pamaldų pradėdavo skambėti mugės rylos ir karuselės varpelis.

– Šiek tiek per anksti atėjome, – sumurmėjo Nacas. – Geriausia bus, jei tu eisi pas savo brolius ir truputį pabūsi bažnyčioje.

Jis įstūmė berniuką pro duris ir dar sušnibždėjo:

– Aš įeisiu per zakristiją.

Kai, gaudžiant vargonams, vaikai vėl išėjo į lauką, Nacas jau lipo „Mažojos nešėjo“ laiptais žemyn ir linksmai mojavė savo šiaudine skrybėle.

– Vaikai, vaikai, tai daug žmonių! Nuo ko pradėsime? Gerai, tegu bus iš eilės. Einam, Janai, pirmiausia suptis!

Nacas įlipo drauge ir pritūpdamas taip įsiūbavo sūpuokles, kad Janas pajuto, jog jo broliai sakė teisybę, nes sūpuoklių laivelis iškildavo virš palapinių iki pat debesų, net kvapą gniaužė.

– Dar kartą? – paklausė Nacas. – Ar einame į šaudyklą?

Janas vis dar neatgaudamas kvapo trumpai atsakė:

– Į šaudyklą.

Ir apie šaudymą Nacas nepamelavo. Švilpukai lakstė į gabaliukus. Janas net išsižiojo iš nustebimo. Šūvį po šūvio leido senis į švilpukus ir skardinius skritulius. Šaudyklos savininkė vieną po kito padavinėjo Nacui užtaisytus šautuvus. Retkarčiais jis kyštelėdavo ranką į kišenę ir užsimokėdavo.

Dabar Nacas šaudė į tuziną švilpukų, kurie sukosi rate. Janas žiūrėjo į šaudyklos savininę. Jis matė tik jos apvalią papurusią galvą ir tvirtas rankas.

Šaunant paskutinį kartą, Janas timptelėjo Nacą už skverno, ir tas nepataikė. Nacas labai supyko:

– Galėjau laimėti arklį su vežimu! Eime, dabar mums teks pasitenkinti karusele.

Janas labai nusivylė. Jis galvojo, kad galės pajodinėti ant gyvų liūtų ir tikrų arklių. Tiesa, kamanos ir vadelės buvo odinės, bet arkliai ir balnai tik iš medžio.

– Na, trauk morkas iš kišenės, – sušuko Nacas, – ir duok jas arkliui!

Janui pasidarė baisi gėda. Jis raudo vis labiau ir labiau ir, jei karuselė nebūtų pradėjusi suktis, būtų bemat nuli-pęs žemėn.

Staiga Janas sudrebėjo. Jo ranką, kuri laikė vadeles, palietė šaltas snukis.

Arklys!

Tikras arklys! Karuselę suko arklys. Jis bėgo ratu medinėmis grindimis, sukdamas geležinį strypą. Sunkiausia buvo išjudinti karuselę iš vietos, po pirmo rato ji sukdavosi beveik viena. Čia jau reikėdavo saugotis, kad negautų per kojas.

Janas geriau įsižiūrėjo į arklį. Jis buvo žemas, mažai ką didesnis už ponį ir turėjo įdaga su karūna. Karuselės arklys buvo iš Merfeldo raisto!

– Vargšas arkliukas, – galvojo Janas. – Jis matė žalias pievas ir miškus, dangų ir Merfeldo raisto platybes, o dabar bėga ratu šitame kalėjime. Tikriausiai jam labai liūdna.

Arklio akys buvo uždengtos juodais odos lopiniais.
Janas atkišo jam atsineštas morkas. Arklys jas godžiai
suėdė.

